

HLTAN (PHARYNX)

= oploštělý orgán nálevkovitého tvaru, uložený před páteří; d: 12-14 cm;

- úponová čára hltanu: od tuberculum pharyngeum – ventrolaterálně k synchondrosis petrooccipitalis (na facies inf. pyramidis); - dorzolaterálně k apertura externa canalis carotici – zde slepě uzavřený záhyb - **recessus pharyngeus**; - od ní pak ventromediálně - k synchondrosis sphenopetrosa a k lamina med. proc. pterygoidei - na linea mylohyoidea mandibulae; topografie: sahá od baze lební až do výše C6 - zde přechod v jícen; dors.: řídké vazivo a páteř, lat.: nerv.-cév. svazek krční
- 3 části:
  - NOSOHLTAN = PARS NASALIS PHARYNGIS = NASOPHARYNX: výška: 2,5 cm; topografie: a) ventr.: přes choany komunikuje s nosní dutinou, b) kran.: klenba hltanu = **fornix pharyngis**, c) lat.: ústí sluchová trubice - **ostium pharyngeum tubae auditivae** (= spojka nosohltanu s bubínkovou dutinou; otvor leží ve výši dolního průchodu nosního) - toto ústí je trojúhelníkového až oválného tvaru: ohraničení: a) dorz.: **torus tubarius** (podmíněn vyklenutím chrupavky sluchové trubice), b) kaud.: přechod v **plica salpingopharyngea**, kaudálně je i tzv. **torus levatorius** (odpovídá průběhu m. levator veli palatini), c) ventr.: ústí lemuje úzká slizniční řasa, která kaudálně přechází k měkkému patru jako **plica salpingopalatina**; na přechodu klenby hltanu v zadní stěnu je ve sliznici nakupení lymf. tkáň - **tonsilla pharyngealis** = adenoidní vegetace, povrch nerovný s jamkami (fossae tonsillares) a kryptami (cryptae tonsillares);
  - ÚSTNÍ ČÁST HLTANU = PARS ORALIS PHARYNGIS = OROPHARYNX: rozsah: od měkkého patra k aditus laryngis, 2.- 4. obratel krční, d: 6 cm; topografie: a) ventr.: komunikace s dutinou ústní - od ní oddělen přes **isthmus faucium**, b) kran.: komunikace s nosohltanem, c) dors.: zadní stěna zde sousedí s krční páteří (C2-4);
  - HRTANOVÁ ČÁST = PARS LARYNGEA PHARYNGIS = LARYNGOPHARYNX: kaudálně se zužuje a přechází v jícen, na příčném řezu poloměsíčitý tvar - po stranách směrem dopředu vybíhá v **recessus piriformis**, přes který sestupuje řasa **plica nervi laryngei** (podmíněna průběhem r. int. n. laryngei superioris); vpředu se do hltanu otvírá hrtan přes **aditus laryngis**, vpředu jej ohraničuje epiglottis
- stavba stěny
  - sliznice: v nasopharyngu jako v dutině nosní; v ostatních částech jako v dutině ústní; ve sliznici přítomny drobné **glandulae pharyngeae**; submukóza: místy chybí!; kraniálně vytváří tuhou vazivovou blánu - **fascia pharyngobasialis**; povrchová vrstva: řídké vazivo spojující hltan s okolními strukturami
- svaly hltanu
  - levátory:
    - **m. stylopharyngeus** - z: proc. styloideus; ú: mezi horní a střední svěrač hltanu, submukóza hltanu; f: zdvihá hltan při polykání; i: n. IX
    - **m. palatopharyngeus** - z: aponeurosis palatina, hamulus pterygoideus, tuba; ú: stěna hltanu, štítná chrupavka; f: stahuje patro, zdvihá hltan, zužuje vchod do hltanu; i: n. IX
    - **m. salpingopharyngeus** - z: stěna tuba auditiva; ú: submukóza hltanu; f: ventilace tuby, levátor hltanu
    - **m. petropharyngeus** - z: spodní plocha skalní kosti; ú: submukóza hltanu; f: levátor hltanu, polykání

- **[m. azygos pharyngis]** - z: tuberculum pharyngeum et partes lat. ossis occipitalis; ú: submukóza hltanu; f: levátor hltanu, polykání
- **konstriktory:**
  - **m. constrictor pharyngis sup.** (m. cephalopharyngeus) - 4 části: pars pterygo- (z: lamina med. processus pterygoidei), pars bucco- (z: raphe buccopharyngea), pars mylo- (linea mylohyoidea mandibulae), pars glossopharyngea (z: m. transversus linguae); ú: fascia pharyngobasilaris (spatium semilunare Luschkae), raphe pharyngis; f: svěrač hltanu, účast na polykání, uzávěr nosohltanu při polykání (pozn. Passavantův val)
  - **m. constrictor pharyngis medius** (m. hyopharyngeus) - 3 části: pars chondro- (z: malé rohy jazylky), pars cerato- (z: velké rohy jazylky), pars desmopharyngea (z: membrana thyroidea); ú: raphe pharyngis po celé délce; f: svěrač hltanu, účast na polykacím aktu
  - **m. constrictor pharyngis inf.** (m. laryngopharyngeus) - 2 části: pars thyro- (z: linea obliqua štítné chrupavky), pars cricopharyngea (z: zevní plocha prstencové chrupavky); ú: raphe pharyngis (kran. + stř. snopce), kaud. snopce v sebe přechází (=> svěrač hltanojícnového přechodu - m. sphincter Kiliani); f: svěrač hltanu
- **zásobení:**
  - **tepny** - a. pharyngea asc., a. palatina asc., a. palatina desc., a. canalis pterygoidei
  - **žíly** - vv. pharyngeae => plx. pharyngeus (anastomosa s plx. pterygoideus) => v. jugul. int.
  - **míza** - nodi lymphatici retropharyngei + parapharyngei => hluboké mízní uzliny krční
  - **nervy** - plx. pharyngeus (n. IX, n. X, autonomní vlákna)